

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Uyuşturucu madde kullanımı ve bağımlılığı, gençler başta olmak üzere tüm toplumu tehdit eden ciddi bir soruna dönüşmüştür. Özellikle etkin ve kararlı bir mücadelenin yürütülmemesi, sorunu daha da derinleştirmektedir. Genç işsizliğin yüksek olduğu Van'da da yaşanan sosyal ve iktisadi kriz başta olmak üzere devlet erkinin caydırıcı tedbirlere kararlı bir şekilde başvurmaması gibi nedenlerle ciddi bir uyuşturucu madde tüketimi söz konusudur. Dolayısıyla gençleri zehirleyen, toplumu çürüten uyuşturucu ve türevlerine karşı halkın iradesini temsil edenlerin de inisiyatif alması gerekmektedir. Bu nedenle; Van'da uyuşturucu madde kullanımının sebeplerinin araştırılarak bunda sorumluluğu olanların tespit edilip gerekli adımların atılması ve tedavi – rehabilitasyon merkezlerinin yaygınlaştırılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ve teklif ederiz.

YEŞİL SOL PARTİ VAN MİLLETVEKİLLERİ:

Zülcüf UÇAR

Gülcan KAÇMAZ SAYYİĞİT

Sinan ÇİFTYÜREK

Gülderen VARLI

Mahmut DİNDAR

GEREKÇE

Uyuşturucu madde kullanımı ve bağımlılığı, gençler başta olmak üzere toplumu tehdit eden küresel bir sorun haline gelmiştir. Yapılan araştırmalar da bağımlılığın arttığını ortaya koyarken dağıtım ağlarının uluslar arası ölçekte genişlediğini göstermektedir. Öyle ki BM Uluslararası Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nin (UNODC) 2023 Dünya Uyuşturucu Raporunda göre son 10 yılda uyuşturucu kullanımının yüzde 23 arttığı, 2021'de dünya genelinde 15-64 yaş aralığındaki her 17 kişiden birinin uyuşturucu kullandığına yer verilmiştir. Buna karşın üretim-tedarik-satış zincirinin kırılması için çok boyutlu bir çalışmanın yürütülmediği de anlaşılmaktadır. Özellikle BM Uluslararası Narkotik Kontrol Kurulu'nun (INCB) 2022 yılı raporunda uyuşturucunun Avrupa ve Ortadoğu ülkelerine ulaştırılmasında 'bir geçiş noktası olarak kullanıldığı' tespiti de bunu teyit etmektedir. Son olarak Temmuz 2023'te İtalya'da içinde 5.3 ton uyuşturucu madde yakalanan geminin de varış noktasının Türkiye olduğu açıklanmıştır.

Şehirler bazında bakıldığında ise Van'da uyuşturucu madde kullanımı ve satışının kritik bir noktada olduğu görülmektedir. Bir sınır kenti olmasından ötürü Van, uyuşturucu tedariki ve taşınması konusunda bir geçiş noktası görevi görmektedir. Çünkü Afganistan'da üretilen uyuşturucunun İran üzerinden Van'a, Van'dan da Avrupa'ya sevk edildiği birçok araştırma ile de ortaya konmuştur. Buna bağlı olarak metamfetamin başta olmak üzere uyuşturucu tüketiminin en fazla olduğu illerin başında Van gelirken kullanım yaşının 10'a kadar düştüğü bilinmektedir. Sadece Temmuz 2023'te Van'da 209 kilo 8 gram metamfetamin, 191 kilo 962 gram esrar, 28 kilo 20 gram skunk ve 19 kilo 38 gram eroinin ele geçirildiği emniyet güçleri tarafından açıklanmıştır. Van'da başta olmak üzere ülkenin tamamında ciddi oranda uyuşturucu madde yakalanmasına rağmen bağımlılığın çok ciddi boyutlarda olması bir paradoks oluşturmaktadır. Çünkü her ne kadar uyuşturucu madde yakalamada başarılarından bahsedilse de etkin bir mücadelede söz konusu değildir.

Ekseriyeti Kürtlerden oluşan kentlerde başvurulmuş özel politikalar ile bazı kamu görevlilerinin bizzat uyuşturucu sektöründe olabildiği düşüldüğünde yakalanmayan uyuşturucu maddelerin akıbetini önemli kılmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda da Diyarbakır'ın Lice ilçesinde kirpi tipi askeri araç sürücüsü olan bir uzman çavuşun, Lice'den Şanlıurfa'nın bir ilçesi olan Hilvan'a 42 kilo uyuşturucu madde taşıdığı, yine Lice Jandarma Komutanlığı'nın operasyonunda evinde 253 kilo uyuşturucu madde yakalanan kişinin istihbarat elemanı olduğu basına da yansımıştır. Uyuşturucuya karşı mücadelenin gerekli sonucu vermemesinin nedenleri söz konusu olduğunda Van'la ilgili araştırmalarda "kamu görevlilerinin uyuşturucu madde ticaretinin bir parçası olduğunun düşünülmesi" bir etken olarak yer almaktadır.

Yapılan saha çalışmasında genç nüfusa rağmen artan işsizliğin, yaşanan göçlerin, uyuşturucuya kolay erişimin, arkadaş çevresinin etkisi de analiz edilirken yanlış güvenlikçi politikalara sıklıkla atıf yapılmaktadır. Çünkü gençlerin, politik bir toplumun bireyleri olmasının önüne geçmek amacıyla bilinçli bir şekilde etkili tedbirlerin alınmadığı algısı söz konusudur. Bu nedenle bugün de Van'da uyuşturucuya karşı çoklu bir mücadele gerekliliği ortadayken hali hazırda kaç kişinin madde bağımlısı olduğu, bunda etkili olan sosyal ve ekonomik nedenlerin neler olduğu, bağımlılara yönelik neler yapılacağına dair ciddi bir çalışma yapılmamıştır.

Her ne kadar Alkol ve Madde Bağımlılığı Tedavi Merkezi (AMATEM) olsa da çevre illerin de varlığı düşünülüğünde nicelik ve nitelik açısından yetersiz kaldığı görülmektedir. Aynı şekilde Van'da belediyelere kayyum atanması da yerel yönetimlerin kurumlarıyla birlikte mücadelede yer almasını engellemiştir. Oysaki belediyelerin Van'ın özgünlüğü çerçevesinde Kürtçe kamu spotlarıyla, kültürel çalışmalarla yurttaşlara ulaşması daha mümkündür. Bu anlamda Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin de devreye girerek; Van'da uyuşturucu madde kullanımı ve bağımlılığının artışının sebeplerini araştırıp 'sıfır tolerans' politikası oluşturarak gerekli tedbirleri ortaya koyması için Meclis araştırma komisyonu kurulmalıdır.